

Fésű Fésű Fésű Fésű

– Ha tetűt találsz, kapsz egy kis pénzt – mondja a nagypapa. Egy húszast és egy sűrű fésűt tesz a viaszosvászon terítőre.

Az asztalon állva, fentről nézek a húsos arcára. A fésű szántja a bőrt és ahol áthalad, fehér vonalakat hagy, amelyek rögtön rózsaszínné változnak. A feje előredől. Nagypapa elszundít.

Néhány nappal később már viaszos a keze.

– Gyere, ne félj, puszild meg – lökdösnek oda könnyedén.

– Puszild meg a kezét.

Odamegyek és megpuszilom. Olyan a bőre, mintha nem is lenne: hideg, kemény. Mint ha már senki nem lakna alatta. A csokipapírt megtarthattam. Elővettem egy kis dobozt, beleszagoltam, és akkor a cukorkák íze szépen sorban tért vissza a számba. A nagypapa után maradt csomagolást el kell temetni. De valamit meg lehet tartani utána.

– Vedd el, amit szeretnél.

A kardigánt szeretném.

– Biztosan ezt szeretnéd, ezt az izzadt rongyot?

Egy kötélen lóg a nagypapától megtisztított kardigán. A száradó kardigánból a nagypapát ki is vasalják. Nem akarom ezt a kardigánt, már nem.

Anélkül, hogy szólnék, elviszem a fésűt. Anélkül, hogy szólnék, vagyis ellopom, de nem szégyellem. A nagypapa még benne van.

Elviszlek magammal téged, te fésű, emléknek.

Bőr Bőr Bőr Bőr Bőr

Apa egy nap felöltötte a valódi, méretre szabott bőrét.

Már nem volt olyan rózsaszín, mint az előző, viszont vastagabb lett. Megsárgultak a sarkai és a fogai. A földön ült és motyogott. Eleinte csak az állatok előtt beszélt. Olyan kis állatok előtt, mint a pókok, vagy a molylepkék. Nemsokára már a madarak és kóbor kutyák előtt sem szégyellte. Később már a gyerekek előtt sem. Aztán apa már mindenki más előtt is magában beszélt. Álldogált a tükör előtt és úgy bámulta, mintha ablak lenne. Nem tudja senki, mit látott benne, de Istennel szeretett volna tanácskozni az ügyben.

Kopogott az asztalon.

– Ki az? – kérdezte.

– Az Úristen – válaszolta, mintha magával a szóval a konyhánkba tudta volna idézni.

Megpróbálta felhívni is, de az Úr nem vette fel.

Apa egyszer azt mondta nekem:

– Amikor gyerek voltam, láttam az ördögöt. Fekete volt a kalapja.

És hozzátette:

– Csak a kutyák szeretnek.

Ez minden, amit apa mondott nekem. Minden mást megtartott magának.

Gombok

A nagymama egy féljátós szobában tartja az anyukáját. Az ajtó felét levágta, hogy lássa, miben mesterkedik az öregasszony. Az ajtó alsó, záras fele maradt meg. Elfordítja benne a kulcsot és becsúsztatja a melltartójába. Nem adja oda senkinek. Még csak az kellene, hogy kiengedje ezt az istencsapását.

A múlt héten csak egy pillanatra vette le róla a szemét: a dédi összevagdosta a függönyt és egy zacskó cukrot tett a tűzre. Azt hitte, hogy szén: mindkettő kemény. Kirámolta a szekrényt, hogy megkeresse a kötényét, mivel iskolába készült. Kilencven éves, a saját nevére sem emlékszik, de a kötényre, amit a hátán, keresztirányba lehet begombolni, arra igen. Ha nem csukja be a szekrényt, akkor rendetlenséget csinál.

– Valahogy túl csendben vagy nekem, anyukám – szól oda a nagymama az ajtókeretben lévő lyuknál.

– Összeszartam magam – a kettévágott ajtó vastag kerete mögül egy fej bukkant elő.

– Akkor várj.

A nagymama nem veti meg a munkát. Nem égeti oda a húst. Ha az ember egy bolonddal él egy fedél alatt, akkor minden másnak rendben kell lennie. A rendes ebéd is idetartozik.

Egy kardigán landol a konyhában. Vele együtt repül a szoknya, az alsószoknya, a melltartó.

– Ne haragudjon, ide tudná hívni a lányomat? Mert itt állok pucéran.

– Mindjárt megyek, a lányod vagyok.

– Nem igaz! Az én lányomnak fekete haja van és vékony, mint a nádszál. Ó, ő ilyen – az ajtó felett az ujjait mutatja, amik között egy centiméternyi helyet hagy. – Te ősz vagy és hájas.

A nagymama pelenkát cserél az anyukáján. A tépőzáras pelenka recseg csak a csípőjén.

– Meghalok, ha jól megfizetsz. – mondja a vén pólyás.

A nagymama elővesz egy zsák ágyneműhuzatos gombot. Kiszórja a padlóra.

– Elég lesz?

– Mit tudom én. Meg kell számolnom.

Ülök a dédivel a földön. Az ujjainkon számoljuk a gombokat.

– Láttál már valaha ennyi pénzt? – kérdezi.

Amikor nem figyel, bedugom őket a cipőmbe, bedobom az ingem alá, lenyelem. Csak legyen kevesebb. Túl kevés a halálhoz. ■ ■ ■

Sipos Tamás fordítása

Bronka (Bronisława) Nowicka 1974-ben született Radomskóban. Színházi és televíziós rendező, forgatókönyvíró, költő. Tanulmányait a lódzi Leon Schiller Állami Televízió-, Színház- és Filmművészeti Egyetemen, valamint a krakkói Jan Matejko Szépművészeti Akadémián végezte. Leginkább az intermedialitás, a nyelv és a mozgókép foglalkoztatja. A *Nakarmić kamień* (Köveket etetni) című költői hangvételű debütáló novelláskötetért 2016 októberében neki ítélték oda az egyik legmagasabb lengyel irodalmi díjat, a Nikét, melyet tavaly például Olga Tokarczuknak, korábban Andrzej Stasiuknak, Tadeusz Słobodzianeknek, vagy például Joanna Batornak ítélték oda.

Sipos Tamás (1992) Tahitófaluban nőtt fel, Budapesten él. A PPKE BTK Lengyel nyelv és irodalom MA hallgatója, vagyonőr, logisztikus. Ír, verseket fordít.